

Onderwerp: Rapportage aanbevelingen onderzoeken Rekenkamercommissie

<i>Raadsvergadering</i>	17 september 2020, agendapunt .. - zie apart besluitblad -
<i>Datum raadsvoorstel</i>	..
<i>Bijlage(n)</i>	-
<i>Zaaknummer</i>	Z.141254 / D.1062480
<i>Behandeld in commissie</i>	Algemeen Bestuur en Middelen 3 september 2020, agendapunt ..
<i>Portefeuillehouder</i>	Burgemeester N. Meijer
<i>Informatie bij</i>	Bert Bannink
<i>E-mail / telefoonnummer</i>	a.bannink@huizen.nl / (035) 528 14 29

Voorstel

Kennismemen van de rapportage monitoring aanbevelingen Rekenkamercommissie.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

In 2010 heeft de Rekenkamercommissie het onderzoek "Aanbevelingswaardig" uitgevoerd. Eén van de aanbevelingen uit dat onderzoek was te laten monitoren of de door uw raad overgenomen aanbevelingen ook werkelijk geïmplementeerd zijn en het college daarover te laten rapporteren.

Met deze jaarlijkse rapportage voldoen wij aan die aanbeveling.

Argumentatie

In onderstaande tabel zijn de gegevens opgenomen van één door de rekenkamercommissie uitgevoerd onderzoek in 2019.

Onderzoek	Aantal aanbevelingen	Overgenomen	Geïmplementeerd
Samen bouwen aan Huizen. Burgerparticipatie in Huizen.	10	6	6

Het onderzoek bevatte vier aanbevelingen aan de gemeenteraad, drie aanbevelingen aan het college en drie aanbevelingen aan de ambtelijke organisatie.

De gedane aanbevelingen zijn hieronder weergegeven.

Aanbevelingen aan de gemeenteraad

1. Investeer in de kwaliteit van het democratisch samenspel. Waarborg een proces van zorgvuldige belangenafweging.
2. Investeer in het samenspel binnen de gemeente. Organiseer vaker informele werksessies om de informatiepositie van de raad te versterken. Koppel dit bijvoorbeeld aan de beeldvormende fase om goed te weten wat er leeft en speelt rond participatietrajecten en maatschappelijke initiatieven.
3. Ga rond belangrijke politieke onderwerpen als gemeenteraad ook zelf het gesprek aan met de samenleving over politieke keuzevraagstukken.

4. Werk samen met het college en de ambtelijke organisatie aan de benodigde kwaliteitsgroei.

Aanbevelingen aan het college

1. Organiseer in samenspel met de raad en de directie de benodigde kwaliteitsgroei en verdere professionalisering. Investeer vooral in:
Houding;
Gedrag, vaardigheden en een gemeenschappelijke werkwijze;
De organisatorische voorwaarden om de gemeenschappelijke werkwijze ook werkelijk mogelijk te maken;
2. Sluit de raad bij belangrijke processen veel actiever aan en zeker aan de voorkant. Speel tussentijds samen in op dynamiek en nieuwe ontwikkelingen als de situatie daar om vraagt.
3. Vergroot het overzicht over maatschappelijke initiatieven.

Aanbevelingen aan de ambtelijke organisatie

1. Borg burgerparticipatie en samenwerking in een gemeenschappelijke professionele werkwijze. Maak dit onderdeel van het dagelijkse werken.
2. Ondersteun de professionals 'in de frontlinie': mensen met oog voor initiatiefnemers, die inzet en bijdragen organiseren, die krachten bundelen in goed teamspel, met focus op concrete realisatie.
3. Bouw aan een lerende organisatie en werk aan een gezamenlijk kennisfonds. Fouten maken mag en is nodig om tot verdere groei en innovatie te komen. Het is wel zaak te leren van goede en minder goede ervaringen.

De gedane aanbevelingen zijn door de raad en het college overgenomen. Implementatie van de aanbevelingen is ter hand genomen. In een aantal gevallen is sprake van een groeiproces, conform de aanbevelingen uit het onderzoek. Hieronder volgt een nadere toelichting, zoals ons college die ook in een reactie op het rapport als zienswijze naar de Rekenkamercommissie heeft gestuurd.

Toelichting t.a.v. aanbevelingen gemeenteraad

Waar het de aanbevelingen voor de gemeenteraad betreft, dan is onze suggestie om die via de griffie aan de gemeenteraad voor te leggen. De gemeenteraad moet immers vooral ook zijn eigen proces lopen in de ontwikkeling van burgerparticipatie. Dat wil niet zeggen dat het een geheel gescheiden traject is. Uiteindelijk moeten de drie sporen weer bij elkaar komen, zeker waar het een democratisch samenspel betreft tussen raad, bestuur en ambtelijke organisatie.

Om de aanbevelingen voor de gemeenteraad verder vorm te geven, heeft wethouder Hoelscher een gesprek georganiseerd met de raad. Dit gesprek zou op 18 maart plaatsvinden. De bedoeling van deze avond was om met elkaar het gesprek te voeren over hoe zeggenschap en invloed vormgegeven kan worden. Een verkenning met en bij elkaar hoe iedereen in (en rond) de gemeenteraad kijkt naar democratie en participatie, welke werkvormen daarbij passen en waar aan afgewogen kan worden hoe de democratie wordt versterkt door iets op een andere manier te doen. De uitkomsten van dit gesprek moeten leiden tot een helder afwegingskader voor de gemeente Huizen, met duidelijkheid over hoe het democratisch samenspel tussen raad en bestuur zich verhoudt met het samenspel tussen ons als bestuur en de samenleving én wat de raad van ons nodig heeft voor een zorgvuldige afweging van belangen en een optimaal maatschappelijk resultaat. Door de coronacrisis heeft dit gesprek nog niet kunnen plaatsvinden. Uitstel is geen afstel: nu er wat meer ruimte is ontstaan voor fysieke vergaderingen, gaat deze bijeenkomst alsnog gepland worden.

Toelichting t.a.v. aanbevelingen aan het college

Wat wij constateren is dat het al doende leren voor ons ook een proces is van vallen en opstaan. Wij hebben als college de organisatie in staat gesteld om als lerende organisatie zich participatie eigen te maken en te "omarmen". Zie daartoe de informatie over het stuk "ambtelijke organisatie". Het samenspel met Raad en organisatie hebben wij nog niet expliciet vormgegeven. Het gesprek daarover met onze raad dat is gepland gaat daarbij helpen. Een van de onderdelen daarbij kan zijn hoe dit vorm te geven zodat iedere schakel tot z'n recht komt.

Daarbij hoort ook dat dan uw Raad aan de voorkant van het proces in positie komt, door met een kaderstellend processtuk te komen. Het college mag dat stuk in overleg met de ambtelijke organisatie voorbereiden teneinde het debat daarover in de raad te laten plaatsvinden. Kaderstelling betekent kort gezegd dat de grenzen van de participatie worden gemarkeerd; blijkt in de participatie dat er een grens niet realistisch is, dan wordt dat teruggekoppeld aan de raad. Dat is dus daarmee ook een voorbeeld van een kader. Daarbij hoort ook dat raad, college en ambtelijke organisatie na een bepaalde periode evalueren hoe het proces nu gaat; is men tevreden, wat loopt goed, wat kan anders? Welke effecten zijn dan van belang?

Het college heeft al wel de ruimte voor de organisatie gecreëerd om al lerende participatie te ontwikkelen. Voorbeelden daarvan zijn onder meer de Kustvisie, de Omgevingsvisie, beleidsplan Sociaal Domein en het Mobiliteitsplan.

Voor het meedenken met burgerinitiatieven is een route bepaald. Die is weergegeven in een infographic, die via de Omrooper en online is en wordt gecommuniceerd. Dat heeft geleid tot een aantal initiatieven, waarover wij met initiatiefnemers in gesprek zijn geweest. Omdat de vrijwilligerscentrale een centrale plek heeft in de samenleving, zicht heeft op initiatieven vanuit inwoners en daar actief inwoners in kan begeleiden, wordt de eerste ingang voor initiatieven bij de vrijwilligerscentrale gelegd. Zo wordt de maatschappelijke energie vergroot en makkelijker omgezet in actie, doen en realiseren. De vrijwilligerscentrale en de gemeente vinden elkaar daarin.

Toelichting t.a.v. aanbevelingen ambtelijke organisatie

Wij zijn verheugd te lezen dat de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie aansluiten bij het proces dat ons college sinds juni 2018 heeft ingezet. De procesnota 'leren door doen' die in november 2018 is vastgesteld getuigt daarvan. In het oog springende participatietrajecten als de totstandkoming van het beleidsplan sociaal domein en het mobiliteitsplan zijn hiervan recente voorbeelden. Leerpunten daaruit nemen we weer mee naar volgende trajecten. Want dat hebben wij gelezen als de kern van het betoog van de Rekenkamercommissie: bouw aan een lerende organisatie, waar burgerparticipatie onderdeel is van het werk, waar professionals gefaciliteerd en toegerust zijn om dit goed te doen, waar de buitenwereld ook de binnenwereld is. Een organisatie die gericht is op samenwerking en realisatie van maatschappelijke opgaves. Waar experimenten welkom zijn, fouten gemaakt mogen worden, kennis wordt gedeeld en reflectie plaatsvindt.

Enthousiaste ambtenaren zijn het afgelopen jaar aan de slag gegaan met participatie: leren door doen! Zo geven we vorm aan een lerende organisatie, waar we kennis met elkaar delen. Dat doen we bij projecten en onderwerpen waar de gemeentelijke organisatie ook al mee aan de slag is. De kustvisie, het mobiliteitsplan, de herinrichting van het Bad Vilbelpark, het beleidsplan sociaal domein, de omgevingsvisie zijn daar wat voorbeelden van. In de praktijk komen we dingen tegen, waar we met elkaar lering uit trekken. Waar dat kan, zetten we die lessen om in anders handelen (door afspraken of door het anders te gaan doen). Ervaringen worden gedeeld, leerpunten worden benoemd.

In de interne summerschool (een diverse interne opleidingstraject gedurende de zomermaanden) en daarna op afzonderlijke afdelingen zijn workshops verzorgd over burgerparticipatie, hoe in te zetten, waar moet je op letten, hoe werkt het afwegingskader, hoe gebruik je de participatieladder, enzovoort. Een tweede stap in de lerende organisatie is het trainen van vakambtenaren die in hun werk met participatie te maken hebben. Deze training was voorzien in 2020, door de coronacrisis is fysiek trainen echter niet mogelijk. Training is daarom verschoven naar 2021.

Waar dat van toepassing is, wordt in college- en raadvoorstellen beschreven hoe in de participatie voorzien.

We ontwikkelen een interne – dynamische - portfolio. Dit moet u zien als een catalogus van instrumenten en kanalen waaruit een keuze gemaakt kan worden als het gaat om de inzet voor ook participatie.

De coronacrisis heeft er toe geleid, dat we ons ook meer zijn gaan verdiepen in digitale participatie. Zo is de inzet van live facebook een van de instrumenten die wij overwegen in te zetten.

Voor het meedenken met burgerinitiatieven is een route bepaald. Die is weergegeven in een infographic, die via de Omrooper en online is en wordt gecommuniceerd. Dat heeft geleid tot een aantal initiatieven, waarover wij met initiatiefnemers in gesprek zijn geweest. Omdat de vrijwilligerscentrale een centrale plek heeft in de samenleving, zicht heeft op initiatieven vanuit inwoners en daar actief inwoners in kan begeleiden, wordt de eerste ingang voor initiatieven bij de vrijwilligerscentrale gelegd. Zo wordt de maatschappelijke energie vergroot en makkelijker omgezet in actie, doen en realiseren. De vrijwilligerscentrale en de gemeente vinden elkaar daarin.

Lerende organisatie

De belangrijkste doelstelling van de Rekenkamercommissie bij het rapport is een bijdrage te leveren aan een doelmatige en doeltreffende inzet van burgerparticipatie in de gemeente. Om die reden is de directie in gesprek gegaan met de betrokken medewerkers die hun input hebben geleverd voor de online enquête die de onderzoekers hebben uitgezet. In dat gesprek heeft de directie gevraagd naar hun reflectie op het onderzoek en het persoonlijke leereffect. Dit leidde tot een goed gesprek en een aantal observaties die het rapport inkleuren.

a. De medewerkers vinden het goed om te merken dat de onderzoekers her- en erkennen dat zij in de participatietrajecten mensen zijn die het goede voor hebben met Huizen, positief willen bijdragen, zelfkritisch zijn en willen leren om het in de toekomst anders of beter te doen.

b. Juist omdat de medewerkers in het onderzoek een kans zagen om feedback te krijgen op hun werk hebben ze aan de onderzoekers contactgegevens van inwoners verstrekt die een kritische houding hadden aangenomen. Dit heeft de tegenstellingen in de uitkomsten van het onderzoek wellicht versterkt. Leereffect is dat zij bij gelegenheid van toekomstige evaluaties of onderzoeken zullen streven naar een bredere groep van geïnterviewden voor een evenwichtiger beeld van het resultaat.

c. Het is de overtuiging dat we als organisatie meer moeten inzetten op evaluatie van participatietraject. Dat gebeurde onvoldoende en is een gemiste (leer)kans.

d. De casus 'Limieten' en de 'Boerderij' zijn intern niet als participatietrajecten beoordeeld, maar als juridische trajecten. De gemeente is geconfronteerd met patstellingen die met juridische interventies zijn opgelost (rechtsgang en mediation). Leereffect is dat conflicten tussen inwoners niet altijd met praten kunnen worden opgelost. Juridische trajecten vinden we ongewenst, maar deze zijn niet altijd te vermijden.

e. De bevinding uit het onderzoek dat "een aantal recente casussen veel aandacht krijgt binnen en buiten het gemeentehuis en dat een aantal betrokkenen hoge psychische druk ervaart. Een groepsgesprek met participanten en betrokken ambtenaren bleek om die reden met name voor de Keuchenius-casus niet mogelijk" wordt niet gedeeld. Wel stellen wij vast dat de ambtelijke projectgroep gemotiveerd heeft aangegeven waarom zij niet voor een groepsgesprek heeft gekozen.

f. Gezaghebbend nee-zeggen als onderdeel van de professionele relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer wordt omarmd, echter wel onder de voorwaarde dat eenmaal door college en raad genomen besluiten ambtelijk worden uitgevoerd.

Conclusie

De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie sluiten naadloos aan op het proces waarin wij ons momenteel bevinden. In dat proces zitten ook evaluatiemomenten. Daarin zullen we ook uw aanbevelingen meenemen. Daarnaast gaan wij het volgende doen.

- De participatieladder die wij nu hanteren gaan wij vervangen door de participatieladder die de Rekenkamercommissie voorstelt. Deze versie van Partners en Proper, het bureau dat het onderzoek heeft uitgevoerd, beschrijft tevens welke bestuursstijl bij welke trede hoort. Wij gaan deze participatieladder doorgronden en vertalen naar een werkwijze die voor iedereen helder is.
- Op het Intranet maken we een ingang waar uitleg, onze werkwijze en tips en trics te vinden zijn. Tegelijkertijd zijn wij bezig met het verzorgen van workshops in de organisatie over dit onderwerp.
- Samen met de griffie organiseren we een gesprek met de raad over het democratisch samenspel, dat nodig is om burgerparticipatie tot een succes te maken.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid

Niet van toepassing.

Alternatieven

Niet van toepassing.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Niet van toepassing.

Beslistermijn

Niet van toepassing.

Financiële paragraaf

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

Het betreft een door de raad aangenomen aanbeveling van de Rekenkamercommissie.

Collegeprogramma

Niet van toepassing.

Begroting

Niet van toepassing.

Eerdere besluiten

Het besluit van de raad de aanbeveling over te nemen om jaarlijks te laten rapporteren over de implementatie van overgenomen aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

Voorgeschreven procedure

Er zijn geen wettelijke procedures.

Kader- en beleidsnota's

Niet van toepassing.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

Geen.

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

[in te vullen door raadsgriffier]